T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2025/13
Karar No : 2025/34

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİ HAKKINDA KARAR

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 30/01/2025 tarih ve E:2025/5, K:2025/5 sayılı kararıyla;

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi tarafından, Dairelerinin 24/12/2024 tarih ve E:2024/1994, K:2024/2343 sayılı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 03/10/2024 tarih ve E:2024/2064, K:2024/2277 sayılı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin 25/12/2023 tarih ve E:2023/1623, K:2023/1768 sayılı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 19/03/2024 tarih ve E:2024/1300, K:2024/1364 sayılı kararları ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesinin 19/09/2023 tarih ve E:2023/2381, K:2023/2271 sayılı kararı arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenmesi nedeniyle,

"Aykırılığın, uyuşmazlıklarda dava konusu işlemlerin 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu ve dolayısıyla yasal dava açma süresinin otuz (30) gün olduğuna ilişkin Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği" görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştaya gönderilmesi üzerine,

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkimi Semra Yenigün'ün açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve yasal düzenlemeler incelenerek gereği görüşüldü:

I- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A-GAZİANTEP BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 4. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2024/1994 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Suriye uyruklu davacının geçici koruma statüsünün mazeretsiz olarak bildirim yükümlülüğünün üç kez üst üste yerine getirilmemesi sebebiyle iptali/sonlandırılmasına ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin 04/07/2024 tarih ve E:2024/1369, K:2024/1793 sayılı kararının özeti:

Dava konusu işlemin 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu, dolayısıyla yasal dava açma süresinin otuz (30) gün olduğu, dava konusu işlemin davacıya kendi dilinde ilk olarak 24/10/2023 tarihinde tebliğ edildiği ve davacının anılan tebellüğ evrakını imzadan imtina etmeksizin imzaladığı, anılan tebliğ ve bilgilendirme formunda; işleme karşı otuz (30) gün içinde dava açılması gerektiği yönünde bilgilendirme de yapıldığı, bakılan davanın aynı işlemin 24/05/2024 tarihinde davacı vekili tarafından davalı idareden yeniden tebliğ alınması akabinde 27/05/2024 tarihli dilekçe ile açıldığının görüldüğü,

Bu durumda, dava konusu işleme karşı, işlemin ilk olarak tebliğ edildiği 24/10/2023 tarihinden

itibaren 30 gün içerisinde ve en geç 23/11/2023 (Perşembe) tarihine kadar dava açılması gerekirken, davacı vekili tarafından davaya konu işlemin 24/05/2024 tarihinde yeniden tebliğ alınmasının dava açma süresini canlandırmayacağı açık olduğundan, süresinden sonra 27/05/2024 tarihinde açılan bu davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine hukuken olanak bulunmadığı gerekçesiyle, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 24/12/2024 tarih ve E:2024/1994, K:2024/2343 sayılı kararının özeti:

İstinaf başvurusuna konu Mahkeme kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinde düzenlenen kararın kaldırılması nedenlerinin bulunmadığı gerekçesiyle istinaf isteminin reddine kesin olarak karar verilmiştir.

B-İSTANBUL BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 9. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2023/2381 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Suriye uyruklu davacı tarafından, geçici koruma kimlik belgesinin iptaline ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 29/03/2023 tarih ve E:2023/172, K:2023/1768 sayılı kararının özeti:

Olayda, davacının geçici koruma kimlik belgesinin yeniden aktifleştirilmesi isteminde bulunduğu 10/07/2019 tarihli başvurusunda geçici koruma kimlik belgesinin iptal edildiğini bildiğinin kabulü gerektiği, bu halde söz konusu başvurusunun reddine dair 23/07/2019 tarih ve 71791 sayılı yazısının kendisine tebliğinden itibaren ya da usulüne uygun tebliğ edilmemiş ise, söz konusu başvurunun 30 günlük zımni ret süresi geçtikten sonra 60 gün içerisinde geçici korumasının iptali işleminin iptali istemiyle dava açılması gerekirken, bu süreler geçirildikten çok sonra geçici koruma kimlik belgesinin iptali istemiyle ilk olarak Mahkemelerinin E:2022/2725 sayılı dosyasında (31/01/2023 tarih ve E:2022/2725, K:2023/584 sayılı dilekçe ret kararı verilen) 15/06/2022 tarihinde (hatalı tevzi nedeniyle İstanbul 12. İdare Mahkemesi kaydına) kayda giren dilekçe ile açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenme olanağı bulunmadığı,

Öte yandan, davacı tarafından 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereği her zaman geçici korumasının yeniden aktifleştirilmesi istemiyle yapılacak başvuru neticesinde başvurunun reddine veya zımnen reddine ilişkin işleme yasal süresi içinde dava açılabileceğinin de açık olduğu gerekçesiyle, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesinin 19/09/2023 tarih ve E:2023/2381, K:2023/2271 sayılı kararının özeti:

Her ne kadar istinafa konu kararda süre hesabı yapılırken zımni ret süresi "30 gün" olarak belirtilmiş ise de, davacının başvuru tarihinin 10/07/2019 tarihi olduğu, bu tarihte yürürlükte bulunan 2577 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca zımni ret süresinin 60 (altmış) gün olduğu ve bu davada da süre hesabının buna göre yapılmasının gerektiği, zımni ret süresinin 30 (otuz) gün olarak uygulanmasına ilişkin Kanun değişikliğinin ise 14/07/2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olduğu, davanın 60 (altmış) günlük zımni ret süresine göre de

süresinde açılmamış olduğu anlaşıldığından, söz konusu hususun Mahkeme kararını sakatlar nitelikte görülmediği,

İstinaf başvurusuna konu Mahkeme kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinde düzenlenen kararın kaldırılması nedenlerinin bulunmadığı gerekçesiyle istinaf isteminin reddine kesin olarak karar verilmiştir.

C- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU DİĞER KARARLAR:

Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin 25/12/2023 tarih ve E:2023/1623, K:2023/1768 sayılı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 19/03/2024 tarih ve E:2024/1300, K:2024/1364 sayılı kararları, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 24/12/2024 tarih ve E:2024/1994, K:2024/2343 sayılı kararı ile aynı doğrultudadır.

II- İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Suriye uyruklu davacıların geçici koruma statülerinin veya bu statüye dayalı olarak verilen geçici koruma kimlik belgelerinin iptali/sonlandırılmasına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda, dava açma süresi değerlendirilirken, otuz (30) günlük özel dava açma süresinin mi (6458 sayılı Kanun'un 1. fıkrasının 80. maddesi (ç) bendi), yoksa altmış (60) günlük genel dava açma süresinin mi dikkate alınması gerektiği hususunda verilen farklı nitelikteki kararların kesinleşmesi üzerine incelenen aykırılığın oluştuğu görülmüştür.

İLGİLİ MEVZUAT :

1-2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu:

Dava açma süresi:

Madde 7 - 1. Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür.

2. Bu süreler;

a) İdari uyuşmazlıklarda; yazılı bildirimin yapıldığı,

b) Vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda: Tahakkuku tahsile bağlı olan vergilerde tahsilatın; tebliğ yapılan hallerde veya tebliğ yerine geçen işlemlerde tebliğin; tevkif yoluyla alınan vergilerde istihkak sahiplerine ödemenin; tescile bağlı vergilerde tescilin yapıldığı ve idarenin dava açması gereken konularda ise ilgili merci veya komisyon kararının idareye geldiği;

tarihi izleyen günden başlar...

2-6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu:

ÜÇÜNCÜ KISIM: Uluslararası Koruma

İKİNCİ BÖLÜM: Genel Usuller

İdari itiraz ve yargı yolu

Madde 80 -(1) **Bu Kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı** idari itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) İlgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından kararın tebliğinden itibaren on gün içinde

Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonuna itiraz edilebilir. Ancak 68 inci, 72 nci ve 79 uncu maddelere göre verilen kararlara karşı sadece yargı yoluna başvurulabilir.

b) İdari itiraz sonucu alınan karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Kararın olumsuz olması halinde, ilgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

c) Bakanlık, verilen kararlara karşı yapılan idari itiraz usullerini düzenleyebilir.

ç) 68 inci maddede düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren on beş gün, **alınan diğer idari karar ve işlemlere karşı kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabilir.**

d) 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde mahkemeye yapılan başvurular on beş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir.

e) İtiraz veya yargılama süreci sonuçlanıncaya kadar ilgili kişinin ülkede kalışına izin verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Geçici Koruma ve Uluslararası Korumaya İlişkin Diğer Hükümler

Geçici koruma

Madde 91 - (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

3-22/10/2014 tarih ve 29153 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Geçici Koruma Yönetmeliği

Geçici koruma kimlik belgesi

Madde 22 - (1) Kayıt işlemleri tamamlananlara, valilikler tarafından geçici koruma kimlik belgesi düzenlenir. 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlere geçici koruma kimlik belgesi verilmez, verilmişse iptal edilir.

(2) Geçici koruma kimlik belgesi verilenlere, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında yabancı kimlik numarası da verilir.

(3) Geçici koruma kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlük *(Göç İdaresi Genel Müdürlüğü)* tarafından belirlenir, bu belge süreli veya süresiz olarak hiçbir ücrete tabi olmaksızın düzenlenir.

(4) Geçici koruma kimlik belgesinin yıpranması ya da kaybedilmesi durumunda ilgiliden açıklama istenir ve bu durum kayıt altına alınır. Belgenin yıpranması halinde belge iptal edilir. Yıpranan ya da kaybedilen belgenin yerine yenisi düzenlenir.

(5) Geçici korumanın sona ermesi halinde geçici koruma kimlik belgesi geçerliliğini kaybeder ve yabancıdan geri alınır.

4-2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin

T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU
Esas No : 2025/13
Karar No : 2025/34

Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun:
Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:
Madde 3/C-
...
4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:
...
c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek.
...
5. Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletilir. İlgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Usul Yönünden:

2576 sayılı Kanun'un 3/C maddesindeki düzenleme dikkate alındığında, bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun Danıştaydan aykırılığın giderilmesi başvurusunda bulunabilmesi koşullarından birisi, başvuruya konu bölge idare mahkemesi idari dava dairesi kararlarının benzer olaylara ilişkin olmasıdır.

Konusu farklı olan ve farklı hukuki irdeleme ve incelemeye tabi tutularak çözümlenecek olan davaların benzer olaylara ilişkin olduğu söylenemeyeceğinden, bu davalarda bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kararlar arasında aykırılık bulunduğundan bahisle aykırılığın giderilmesi de hukuken mümkün değildir.

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunca, aykırılığın giderilmesi istemine konu edilmek istenilen davaların benzer olaylarda verilen farklı kararlara ilişkin olduğundan bahisle söz konusu başvuru yapılmış ise de, Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 03/10/2024 tarih ve E:2024/2064, K:2024/2277 sayılı dava dosyasındaki uyuşmazlık benzer olsa da, kararın diğer Bölge İdare Mahkemeleri kararları arasındaki aykırılıktan farklı mevzuat uygulanarak hukuki irdelemeye tabi tutulduğu, zira anılan kararda, 2577 sayılı Kanun'un 3 ve 5. maddelerine uygun düzenlenmeyen dava dilekçesinin reddi üzerine otuz gün içinde yenilenmediği gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verildiği görüldüğünden, aykırılığın giderilmesine ilişkin değerlendirmenin, **Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 03/10/2024 tarih ve E:2024/2064, K:2024/2277 sayılı kararı** dışındaki diğer kararlar arasında yapılması gerektiğine karar verilmiştir.

Esas yönünden:

Başvuruya konu olan kararlar arasındaki aykırılığı, Suriye uyruklu davacıların geçici koruma

statülerinin veya bu statüye dayalı olarak verilen geçici koruma kimlik belgelerinin iptali/sonlandırılmasına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda, dava açma süresi değerlendirilirken, otuz (30) günlük özel dava açma süresinin mi (6458 sayılı Kanun'un 1. fıkrasının 80. maddesi (ç) bendi), yoksa altmış (60) günlük genel dava açma süresinin mi dikkate alınması gerektiği hususu oluşturmaktadır.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler çerçevesinde; 6458 sayılı Kanun'un **üçüncü kısmının** ikinci bölümünde yer alan 80. maddesinin 1. fıkrasında, **bu kısımda** yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda uygulanacak hükümler belirtilmiş, Kanun'un 68. maddesinde düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72. ve 79. maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren on beş gün, **alınan diğer idari karar ve işlemlere karşı** kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabileceği kuralına yer verilmiş; uyuşmazlıklara konu "geçici koruma" statüsü de anılan Kanun'un **üçüncü kısmının** dördüncü bölümünde düzenlenmiştir.

Bu durumda, 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesi metninde de açıkça; bulunduğu kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yolu usulünün gösterildiğinin belirtilmesi ve anılan Kanun'da, söz konusu 80. madde ile geçici koruma statüsünü düzenleyen 91. maddenin aynı kısımda yer almaları karşısında, geçici koruma statüsü ile ilgili olarak idarelerce tesis edilecek işlemlerin 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu ve dolayısıyla bu işlemlerin iptali istemiyle açılacak davaların, otuz (30) günlük özel dava açma süresine tabi olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, uyuşmazlıklarda özel dava açma sürelerinin kabul edilebilmesi için, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun, yazılı olarak bildirilen özel veya genel dava açma süresine tabi idari işlemlerde dava açma süresinin belirtilmediği hallerde genel dava açma süresinin uygulanması gerektiği doğrultusunda içtihadın birleştirilmesine yönelik 15/03/2022 tarih ve E:2021/2, K:2022/1 sayılı kararının da dikkate alınması gerekmekte olup, aykırılığın giderilmesine konu edilen kararlara ait dava dosyalarında, Suriye uyruklu olan davacıların, geçici koruma statüleri veya bu statüye bağlı olarak verilen geçici koruma kimlik belgelerinin iptaline ilişkin işlemlere karşı başvurabileceği kanun yolu (işlemi tesis eden valiliğin bulunduğu yer idare mahkemesi) ve otuz (30) günlük dava açma süresinin davacıların anlayacağı dilde tercüme edilmiş şekilde davacılara tebliğ edildiği anlaşıldığından, aykırılığın giderilmesine konu edilen dava konusu işlemlerin, özel dava açma süresine tabi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

III- SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle; Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, yukarıda belirtilen gerekçe ile "yabancı uyruklu davacıların geçici koruma statülerinin veya bu statüye bağlı olarak verilen geçici koruma kimlik belgelerinin iptaline ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların, 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamında otuz (30) günlük özel dava açma süresine tabi olduğu" doğrultusunda giderilmesine kesin olarak, 14/05/2025 tarihinde

oybirliği ile karar verildi.

Başkan	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Hasan	Bilal	Hasan	Doç. Dr. Gürsel	Hasan
GÜZELER	ÇALIŞKAN	ODABAŞI	ÖZKAN	ÖNAL
Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Mürteza	Bilge	Ali	Fatih	Recep
GÜLER	APAYDIN	ÜRKER	TERZİ	KILIÇ
	Üye	**Üye**	**Üye**	
	Ömer	Sami	Hamdi	
	CİVRİ	KARATEKİN	ŞENLER	